

est en les Taules Eugubines $\Pi 15$ =*Huntia catuli dedicatio statuta est*, participi d'un verb denominatiu, derivat, **staka*, format com el ll. *fo dico, vellico*, etc., i com a *avièkato* 'auspiciate' de les mateixes Taules) segons Ernout (*Dial. Omb.*, p. 97), emparentat amb el grup de l'avè. *staxta* 'fix, ferm', *staxra* 'fort, rigorós' (Benveniste, *Orig. de la Form. des Noms en I-Eur.*, 158), ossetí oriental *stawd*, pelví *staf*, persa mj. *staxm*, persa mod. *sitam* (Bartholomae, *Airan. Wb.*, 1591); Pok., *IEW*, 1011.18, cita encara scr. *stákati* 'ell pega, dóna un cop' («to strike against», Monier-Will., p. 1257b), altrament mot rar, solament en el Dhātupāṭha (llista d'arrels). — 2 Primer va suposar un fràncic **STAKŌN*, emparentat amb el neerl. mj. *staken*, esc. ant. *staka* 'clavar o plantar una estaca', d'on el verb *estacar* i secundàriament el substantiu *estaca* (*EWFS*, 828a). Però a part que la forma verbal més estesa és **STA(1)KJAN* (a-al. ant. *stēken*), partir del verb es presta ja a una important objecció: per més que en oc. ant. el verb sigui molt antic i ho sembla més que el mot, i per més que en català hi hagi equilibri, tanmateix allò que es troba primer en francès és el substantiu, i en castellà (on el verb *estacar* no apareix fins a 1590) la diferència a favor del substantiu sembla ser de més de quatre segles; d'altra banda no es pot admetre que el cast. i port. *estaca* siguin importacions gallo-romàniques (cosa que llavors seria forçosa), tenint en compte llur gran antiguitat i sabor autòctona. Més tard, el mateix Gamillscheg (*Rom. Germ.* 1, p. 378) ha partit del gòtic, però suposant una forma **STAKA* menys satisfactòria, perquè encara que la -k- en un manlleu tardà podia donar -c- romànica, l'existència d'un mot gòtic en francès, i tot el quadro de conjunt de les formes de les llengües romàniques, demostra que aquest germanisme hagué de ser molt antic, anterior a l'època merovingia, i llavors la -kk- germànica és necessària.

Estació, estacionament, estacionar, estacionari, estada, estadal, estadalat, estadant, V. estar Estadanya, error de lectura per **escadanya* (*ESCAT*) *Estader, estada, estadia, estadístic, -ica, V. estar*

ESTAFAR, pres del cast. germanesc *estafar* id., i aquest, de l'it. *staffare* 'treure els peus dels estreps', perquè l'estafat el deixen econòmicament en fals, com al qui munta a cavall, si li fan desestrebbar els peus, i es queda en aquesta posició; *staffare* és derivat de l'it. *staffa* 'estrep', que prové del longobard **STAFFA* 'petjada, pas' (a-al. ant. *stapfo*, al. *stapfe*, compareu angl. *step*). □ 1.ª doc.: 1695.

Lacav.: «*estafar alguna cosa a algú*: quempiam aliqua re circumvenire, vel frustrari; *estafador*: lo qui *estafa*: sycophanta, fraudator, ---; *estafa, obra de estafar*: dolus, fraus»; però que el verb era, de primer, més conegut es dedueix del fet que el *DTo.* de 1757, adopta del Lacav. *estafar* però no *estafa* ni *estafador*. Per a la història del mot en la «germanía» castellana [c. 1513, i sovint S. xvi] i el seu pas al castellà ge-

neral [1591], veg. el *DCEC* (II, 411, cf. IV, 1000, on refuto una explicació infundada). El mot fou portat pels soldats dels terços castellans d'Itàlia; i en el sentit cavalleresc, l'it. *staffare i piedi* 'treure els peus dels estreps', ja figura en l'Ariosto, però la gent de mala vida que acompanya els exèrcits li donà en castellà el sentit de mala llei.

DERIV.: *Estafador i estafa* 'frau' ja Lacav. *Estafaire. Estafa* prengué, de més a més, en català, el sentit d'enganyador, estafador' (ja en un romanço no recent, potser S. XVIII; o XVII?): «*Verge soberana, / bé 'ns defensareu: / tres o quatre estafas / que'ns han acusat*», MilàF (*Romllo.*; EmVilanova, *AlcM*). *Estafada* [c. 1890, *DBal.* sense cites; *DOrt.*], derivat creat pel català, i que sona més catalanesc que *estafa*; també es digué *estaferia* (Besalú, *DAG.*). *Estafot*.

Estafeta [S. XVII, mal llegit *escafeta*, veg. supra, s. v.]; 1695, Lacav.: «portador de cartes, *tabellarius*», pres de l'it. *staffetta* id., abreujament de *corriere a staffetta* 'correu especial que viatja a cavall', diminutiu de *staffa* 'estrep'; *estafeter. Estafar* [Lacav.], de l'it. *staffiere*.

Tenen l'aire de derivats d'*estafar*, i potser ho són, si bé llavors no se'ls veu explicació clara des dels punts de vista formatiu i semàntic: *Estafarejar* (Olot) 'esfereir' (*AlcM*) i el seu sinònim participi *estafarillat* 'esglaiat, pres de gran admiració', al costat del qual ha d'existir un verb **estafarillar*, per més que no el registri *AlcM*, però devia formar part del vocabulari d'AMAlcover, puix que usa **estafarillador* 'espaterant' (*BDLC* x, 1919, 387); com que *estafarejar*, Olot, se superposa molt bé amb *ferejar* i *esfereir*, no sols perquè n'és sinònim sinó també per la forma, podem creure que vingui d'una formació derivada de *fer* adj. (com *ferejar* i *esfereir*), o sigui *estra-ferejar*, que ha perdut la *r* per dissimilació, i que semblantment *estafarillar*, -llat, surti d'*estra-ferillar*, amb el sufix típicament mallorquí -illo, -illar, -ello (possiblement d'arrencada mossàrab, el sufix, menys probablement ho serà el mot). *AlcM* afegeix: «el *DFgr.* duu la forma *estafarillà, -ana*, i la tenim documentada també de viva veu»; en efecte, i ho fa donant-li la definició «el qui se queda parad y pasmad, *estafermo*», ço que es pot interpretar en el sentit d'estupefacte: sembla que el *DAMen.* parteix del *DFgra.*, si bé amplia l'article, atribuint-li amb llarga descripció el sentit de l'estaferm cavalleresc de les justes.¹ O sia que *estra-* fóra un element anteposat o prefix, sigui el provinent del llatí *EXTRA*, com en *estrafer*, o bé extret de l'antic quasi-sinònim *estramordir* (> *estamordir*).

Potser també hauríem d'arreglenar ací la paraula *estafarell* que va recollir en el Montseny el *CostManc.* (II, 88), amb el sentit de 'camí perdedor'. Després va usar-lo JM. de Sagarra un parell de vegades en el seu *Comte Arnau*; encara que el lèxic d'aquest poema és generalment tret de paraules rebuscades en el *DAG.* i aquesta pogué treure-la del *CostManc.*, en el segon passatge sembla donar-li un sentit un poc diferent (o és figurat?) com de 'intent fracassat', 'cosa que no té continuació', i essent un dels més aviat escassos pas-